

شیوه‌نامه اجرایی آئین‌نامه

دوره‌ی

دکتری تخصصی

(ورودی ۹۵ به بعد)

مدیریت تحصیلات تکمیلی

دانشگاه الزهراء (س)

باسمه تعالی

مقدمه

دوره دکتری در دانشگاه الزهرا با هدف تربیت افراد متخصص با توانمندی های لازم در امور پژوهشی و آموزشی اجرا می شود. لذا انتظار می رود دانش آموختگان این دوره بتوانند هدایت فعالیت های آموزشی و پژوهشی را در سطوح عالی عهده دار شوند.

مجموعه حاضر شامل شیوه نامه اجرایی دانشگاه الزهراء (س) است که بر مبنای آئین نامه دوره دکتری تخصصی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ شده در ۹۵/۲/۱۷، تدوین شده است. این شیوه نامه به منظور آشنایی دانشجویان مقطع دکتری دانشگاه و هماهنگی فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشکده ها با آئین نامه ها و مقررات مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تهیه شده که لازم است به نحو مقتضی در اختیار دانشجویان محترم دوره دکتری، اساتید محترم راهنما، معاونین محترم آموزشی دانشکده ها و تحصیلات تکمیلی و کلیه عوامل ذیربط قرار گیرد.

فهرست

فصل اول: کلیات

فصل دوم: شرایط پذیرش

فصل سوم: مدت دوره

فصل چهارم: استاد راهنما

فصل پنجم: مرحله آموزشی و مقررات آن

فصل ششم: ارزیابی جامع

بخش اول: ارزیابی جامع کتبی

بخش دوم: ارزیابی جامع شفاهی

فصل هفتم: مرحله پژوهشی و تدوین رساله

فصل هشتم: سایر مقررات

فصل اول

کلیات

ماده ۱: تعریفها

در این مجموعه برای رعایت اختصار، واژه‌های زیر استفاده شده است.

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه: دانشگاه الزهراء(س)

آیین‌نامه: آیین‌نامه دوره‌ی دکتری مصوب ۱۳۹۳/۰۷/۲۸ جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت است.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

گروه آموزشی: مجموعه‌ای متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی دارای تخصص مشابه در یک رشته علمی هستند.

دانشجو: فردی است که در یکی از رشته‌های دوره تحصیلی دکترای تخصصی، برابر ضوابط معین پذیرفته شود، در آن دوره ثبت‌نام کند و به تحصیل اشتغال ورزد.

آموزش رایگان: نظام آموزش عالی که دانشجویان بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل می‌کنند.

دوره دکتری: دوره دکتری تخصصی است که دانشجو بعد از دوره تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه‌ای، با انجام مجموعه‌ای هماهنگ از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی مصوب، به دریافت مدرک دکتری نائل می‌شود.

ارزیابی جامع: آزمون تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره آموزشی، با هدف ارزیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو، برگزار می‌گردد.

رساله: گزارش مکتوب حاصل از فعالیت‌های پژوهشی دانشجو در دوره دکتری تخصصی است که در یک زمینه مشخص از یک رشته تحصیلی، با راهنمایی استاد/اساتید راهنما و استاد/اساتید مشاور تدوین می‌شود.

استاد راهنما: یکی از اعضای هیأت علمی دانشگاه با مدرک تخصصی دکتری است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در دوره دکتری به عهده دارد.

استاد مشاور: یکی از اعضای هیأت علمی با مدرک دکتری تخصصی یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام فعالیت‌های پژوهشی به عهده دارد.

هیأت داوران: مجموعه متشکل از اعضای هیأت علمی یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت ارزیابی رساله‌ی دانشجو را به عهده دارند.

متخصصان حرفه‌ای: صاحب‌نظران یا کارشناسان با تجربه غیر هیأت علمی در سایر بخش‌های جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه‌ای به تائید دانشگاه هستند.

دوره بین المللی: هریک از دوره های تخصصی دکتری است که بر اساس ضوابط مصوب وزارت، با مشارکت دانشگاه و مؤسسه های آموزشی و پژوهشی غیر ایرانی برگزار می شود.
دانش آموخته: فردی که یکی از دوره های تحصیلی آموزش عالی را با موفقیت به پایان رساند و برابر ضوابط دانشگاه، مدرک تحصیلی دوره را دریافت کند.
انصراف تحصیلی: فرایندی که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.
مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی است که دانشجو برابر ضوابط دانشگاه، به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

ماده ۲: هدف ها

هدف از ایجاد و برگزاری دوره دکتری، تربیت افرادی است که با احاطه به آثار علمی در یک حوزه و رشته خاص و آشنا شدن با روش های پیشرفته تحقیق، بتوانند با نوآوری در زمینه های علمی و رشته تخصصی خود و با دستیابی به تازه هایی در جهان دانش و فناوری، در رفع نیازهای کشور موثر واقع شوند.

هدف از تدوین این مجموعه، تعیین چارچوبی برای اجرای صحیح دوره دکتری و هماهنگی فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشکده ها با آئین نامه ها و مقررات مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۳: مشخصات کلی دوره

دوره دکتری دارای دو بخش آموزشی، شامل گذراندن واحدهای آموزشی مورد نیاز و ارزیابی جامع و بخش پژوهشی، شامل انتخاب و دفاع از طرح پیشنهادی و انجام تحقیقات و تدوین رساله دکتری است.

فصل دوم

شرایط پذیرش

ماده ۴: داوطلبان ورود به دوره‌ی دکتری باید دارای شرایط عمومی و اختصاصی زیر باشند (ماده ۳ آئین نامه) :

(الف) دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی ارشد اعم از پیوسته، ناپیوسته یا دکتری حرفه‌ای مورد تأیید وزارتخانه علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

(ب) احراز صلاحیت‌های علمی ورود به دوره دکتری از طریق پذیرش سازمان سنجش و شرکت در آزمون تخصصی دانشگاه

(ج) احراز صلاحیت‌های عمومی از طریق تایید هیأت مرکزی گزینش

تبصره ۱: پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش داوطلبان خارجی طبق مصوبات مراجع ذی‌ربط انجام می‌شود.

تبصره ۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی مؤسسه خارج می‌تواند طبق آیین‌نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل، مصوب وزارت به دانشگاه منتقل شود.

(د) ارائه نمره قبولی در یکی از آزمون‌های زبان خارجی به شرح جدول زیر، در زمان ثبت نام:

حداقل نمره زبان قابل قبول برای رشته آموزش زبان انگلیسی		حداقل نمره‌ی قابل قبول برای کلیه رشته‌ها جز آموزش زبان انگلیسی		آزمون
۶۰۰	PBT	۴۵۰	PBT	TOFEL
۱۰۰	IBT	۴۵	IBT	
		۱۳۳	CBT	
۴۲۰		۴۲۰		TOLIMO
۷۵		۴۵		MCHE/MSRT
۷		۴/۵		IELTS

تبصره ۳: برای دانشجویان زبان و ادبیات عربی نمره زبان دانشگاه تهران با حدنصاب ۵۰ و برای دانشجویان شاهد و ایثارگر ۸۰٪ حدنصاب قبولی به عنوان نمره آزمون زبان در نظر گرفته می‌شود.

تبصره ۴: مهلت ارائه‌ی نمره زبان تا قبل از برگزاری ارزیابی جامع می‌باشد. صدور مجوز برگزاری ارزیابی جامع منوط به ارائه نمره زبان است.

ماده ۵: آموزش رایگان برای هر دانشجو در دوره تحصیلی دکتری تخصصی صرفاً یکبار امکان پذیر است.

ماده ۶: داوطلب پس از دریافت پذیرش از دانشگاه و ثبت نام در دوره دکتری، دانشجوی دوره دکتری نامیده می شود.

تبصره: ثبت نام نکردن دانشجو در زمان مقرر در هر نیم سال به منزله انصراف وی از ادامه تحصیل می باشد.

فصل سوم

مدت دوره

ماده ۷: مدت تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل شش نیم سال تحصیلی و حداکثر هشت نیم سال تحصیلی است (ماده ۹ آئین نامه).

تبصره ۱: در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداکثر تا دو نیم سال تحصیلی به این مدت افزوده می شود تحصیل در نیم سال دوم برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان منوط به پرداخت هزینه ثابت است که طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دریافت می شود. برای استفاده از این فرصت، لازم است دانشجو حداقل شش هفته قبل از پایان سنوات تحصیلی، تقاضای خود را به استاد راهنما تسلیم نماید تا از طریق گروه آموزشی و دانشکده، فرآیند انتخاب واحد صورت پذیرد.

تبصره ۲: در صورت عدم موفقیت دانشجو برای احراز شرایط دفاع در مدت مذکور در تبصره ۱، پرونده وی برای تصمیم گیری در خصوص ادامه تحصیل به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود.

ماده ۸: تحصیل در دوره دکتری به طور تمام وقت بوده و دانشجو موظف است با رعایت دقیق تمام ضوابط و مقررات جاری دانشگاه در حوزه های آموزشی و پژوهشی و حضور در زمان های تعیین شده، به انجام فعالیت های آموزشی و پژوهشی خود زیر نظر استاد/استادان راهنما بپردازد (ماده ۵ آیین نامه).

تبصره ۱: تحصیل همزمان دانشجوی دوره دکتری در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۲: دانشجویی که رابطه‌ی استخدامی (رسمی یا پیمانی) با سازمان‌های دولتی دارد باید موافقت بالاترین مقام سازمان مربوط را برای ادامه تحصیل کسب کند؛ در غیر این صورت مسئولیت هر گونه اقدام قانونی توسط دانشگاه متوجه شخص دانشجو خواهد بود.

فصل چهارم

استاد راهنما

ماده ۹: مسئولیت راهنمایی و نظارت بر فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و اجرایی دانشجو از نخستین نیم‌سال تحصیلی، بر عهده استاد راهنما است. استاد راهنمای اول که به عنوان استاد راهنمای اصلی شناخته می‌شود، به درخواست دانشجو، از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه انتخاب و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای گروه مربوطه تعیین می‌شود (مفاد ماده ۱۷ آئین‌نامه).

تبصره: چنانچه استاد راهنما، به هر دلیلی هنگام ثبت نام مشخص نشده باشد، لازم است حداکثر قبل از ثبت نام در نیم‌سال دوم تحصیلی دانشجو، تعیین و به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه معرفی شود.

ماده ۱۰: استاد راهنمای اول (اصلی) باید عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء (س)، با مدرک دکتری و مرتبه استادیاری یا بالاتر باشد. داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و اتمام راهنمایی پایان نامه حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء و نیز چاپ دو مقاله علمی-پژوهشی در سه سال اخیر برای استاد راهنمای با مرتبه استادیاری ضروری است (مفاد ماده ۱۷ آئین‌نامه).

تبصره ۱: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه، راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک، عهده‌دار می‌شوند. در صد سهم استادان راهنما در پرداخت حق‌التدریس به پیشنهاد و توافق استادان راهنمای اول و دوم (حداقل استادیار)، در شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می‌شود. درج در صد همکاری در کاربرگ درخواست مجوز دفاع طرح پیشنهادی دکتری دانشجو الزامی است. عدم درج در صد مشخص به معنای نسبت مساوی مابین اساتید است.

تبصره ۲: در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما، یک یا دو نفر از اعضای هیأت علمی یا سایر متخصصان حرفه‌ای مرتبط با موضوع رساله به عنوان "استاد یا استادان مشاور" تعیین می‌شوند.

تبصره ۳: تعیین یا تغییر استادراهنمای دوم و مشاور تا پایان نیم سال پنجم امکان‌پذیر است.

فصل پنجم

مرحله آموزشی

ماده ۱۱: مرحله آموزشی با ثبت‌نام دانشجو در اولین نیم‌سال تحصیلی آغاز و با موفقیت در ارزیابی کتبی جامع پایان‌می‌یابد. در این مرحله، دانشجو موظف است ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی از مجموع ۳۶ واحد دوره دکتری را طبق برنامه درسی مصوب هر رشته، در حداکثر سه نیم‌سال بگذراند. ۱۸ تا ۲۴ واحد باقیمانده، پژوهشی (رساله) است.

تبصره ۱: دانشجو در هر نیم‌سال تحصیلی لازم است حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره ۲: دانشجو می‌تواند پژوهش خود را در مرحله آموزشی آغاز نماید ولی ثبت‌نام رسمی برای رساله منوط به دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی است.

ماده ۱۲: دانشجو باید در آغاز نیم‌سال اول، کاربرگ درخواست تصویب برنامه آموزشی - پژوهشی را به تأیید استاد راهنمای خود برساند. استاد راهنما براساس برنامه درسی مصوب، کاربرگ را تکمیل و به مدیر گروه ارائه می‌نماید تا پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، برای تأیید نهایی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

ماده ۱۳: حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ از ۲۰ است (ماده ۱۱ آئین نامه).

تبصره ۱: چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، فقط در یک نیم‌سال تحصیلی،

دروسی را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۲: دانشجوی مشمول آموزش رایگان در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیر موجه آن، برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین به منظور ترمیم معدل، موظف به پرداخت هزینه مربوط، بر اساس تعرفه مصوب هیأت امنای پس از تصویب، می باشد.

تبصره ۳: محاسبه میانگین کل نمرات دانشجو صرفاً براساس آخرین نمره قبولی وی انجام می شود.

ماده ۱۴: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، از سوی مدرس (یا مدرسان) آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله ای و پایانی برای دروس نظری و نظری-عملی در هر نیمسال تحصیلی صورت می پذیرد که بر مبنای عددی از صفر تا بیست تعیین می شود (ماده ۱۲ آئین نامه).

تبصره: نمره دروس مرحله آموزشی نباید منوط به پذیرش یا چاپ مقاله باشد.

ماده ۱۵: چنانچه دانشجو در طول نیمسال تحصیلی، در یک درس بیش از سه شانزدهم از کلاسها یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس، غیبت کند این غیبت غیرموجه تلقی شده و به حذف آن درس منجر می شود. در این صورت رعایت حداقل ۶ واحد در طول نیمسال برای دانشجو الزامی نیست ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو مدت مجاز دوره تحصیلی وی محسوب می شود (ماده ۱۳ آئین نامه).

ماده ۱۶: کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی دوره، شرط لازم برای شرکت در ارزیابی جامع است (ماده ۱۴ آئین نامه).

فصل ششم

ارزیابی جامع

ماده ۱۷: هدف از برگزاری ارزیابی جامع، کسب اطمینان از قابلیت های علمی و پژوهشی، قدرت تحلیل و استنباط، داشتن روحیه علمی و برخورداری از قوه ابتکار دانشجویان است. شرکت در ارزیابی جامع منوط به کسب نمره قبولی در تمام دروس دوره آموزشی (با میانگین کل حداقل ۱۶) و ثبت آن در سیستم است. ارزیابی جامع در دو مرحله کتبی و شفاهی انجام می شود.

تبصره: دانشجو باید برای ارزیابی کتبی و شفاهی جامع در اولین نیم سال بعد از اتمام واحدهای درسی، ثبت نام کند.

بخش اول: ارزیابی کتبی جامع

ماده ۱۸: دانشجو باید با مجوز تحصیلات تکمیلی دانشگاه در یک آزمون کتبی جامع شامل حداقل ۶ واحد درسی گذرانده، به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی، شرکت کند.

تبصره ۱: دانشجو موظف است تقاضای شرکت در ارزیابی کتبی جامع را با تأیید استاد راهنما به مدیر گروه ارائه دهد. مدیر گروه پس از بررسی تقاضا، زمان برگزاری ارزیابی کتبی جامع را طی نامه ای به دانشجو و استاد راهنما یادآوری می کند.

تبصره ۲: چنانچه دانشجو به دلیل عدم احراز شرایط، در نخستین آزمون کتبی جامع شرکت نکند، یک نوبت از دونوبت مجاز آن را از دست می دهد. در صورت ارائه دلایل موجه و تأیید استاد راهنما شورای آموزشی گروه می تواند زمان ارزیابی جامع دانشجو را حداکثر برای یک نیم سال تحصیلی، با رعایت سقف زمانی کل دوره آموزشی، به تعویق اندازد. مسئولیت عواقب ناشی از این تأخیر به عهده دانشجو است.

ماده ۱۹: سوالات ارزیابی کتبی جامع توسط حداقل ۴ نفر و حداکثر ۵ نفر متخصص، شامل استاد راهنمای اول و ۳ نفر عضو هیأت علمی دارای حداقل مرتبه استادیاری، طرح می شود. این افراد توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می شوند. استاد راهنمای دوم و یا مشاور می توانند جزء ۳ نفر عضو هیأت علمی باشند.

تبصره ۱: مدیر گروه برگزارکننده و دبیر جلسه‌های ارزیابی جامع است. نظارت بر حسن اجرای مراحل ارزیابی جامع بر عهده معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها است.

تبصره ۲: درخواست صدور مجوز ارزیابی کتبی جامع باید ۲ هفته قبل از تاریخ آزمون کتبی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

تبصره ۳: ارزیابی کتبی جامع دوبار در سال (برای هر ورودی) و بر اساس برنامه زمان‌بندی اعلام‌شده توسط گروه، پس از تأیید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و اخذ مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، برگزار می‌شود.

تبصره ۴: صدور مجوز امتحان جامع منوط به ارائه نمره زبان (مطابق بند د ماده ۴) است.

ماده ۲۰: حداقل نمره قابل قبول برای هر درس در ارزیابی کتبی جامع ۱۴ است و میانگین نمرات نباید کمتر از ۱۶ باشد. این میانگین در معدل کل دانشجو تاثیر ندارد و به صورت درجه (عالی: ۲۰-۱۹، بسیار خوب: ۱۸/۹۹-۱۷/۵، درجه خوب: ۱۷/۴۹-۱۶ و غیر قابل قبول: کم‌تر از ۱۶) در کارنامه‌ی دانشجو ثبت می‌شود (مفاد ماده ۱۵ آئین نامه).

تبصره ۱: نمره ارزیابی کتبی جامع، باید تا حداکثر ۳ هفته بعد از برگزاری آن به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود. مدیر گروه باید نتیجه‌های قبولی یا عدم قبولی در ارزیابی کتبی جامع را به صورت کتبی به اطلاع دانشجو برساند.

تبصره ۲: دانشجویانی که میانگین کل نمره ارزیابی کتبی جامع آن‌ها در نوبت اول ۱۶ به بالا باشد ولی نمره برخی از دروس آن‌ها کم‌تر از ۱۴ باشد، تنها یک بار دیگر می‌توانند در ارزیابی همان دروس در همان نیم سال، شرکت نمایند و حد نصاب ماده‌ی ۲۰ را کسب نمایند. بدیهی است در کارنامه، میانگین کل نمره آخرین ارزیابی کتبی جامع ثبت خواهد شد.

تبصره ۳: دانشجویانی که میانگین کل نمره ارزیابی کتبی جامع آن‌ها کمتر از ۱۶ باشد، تنها یک بار دیگر می‌توانند واحد ارزیابی کتبی را حداکثر تا نیم‌سال پنجم اخذ و برای بار دوم در ارزیابی کتبی جامع شرکت نمایند و حد نصاب ماده‌ی ۲۰ را کسب نمایند. در صورتی که این حد نصاب در نوبت دوم کسب نشود برای تصمیم‌گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع خواهد شد (مفاد ماده ۱۵ آیین نامه).

ماده ۲۱: مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند برای دانشجویی که ارزیابی کتبی جامع را با موفقیت گذرانده است، به درخواست او، گواهی پایان دوره‌ی آموزشی صادر نماید.

بخش دوم: ارزیابی شفاهی جامع

ماده ۲۲: دانشجو می‌تواند پس از قبولی در ارزیابی کتبی جامع، در همان نیم‌سال در حضور هیأت داوران از طرح پیشنهاد پژوهشی خود دفاع نماید. این امر به منزله ارزیابی شفاهی جامع تلقی می‌گردد. مرحله پژوهشی پس از موفقیت در این ارزیابی و با تأیید هیأت داوران شروع و با تدوین رساله و دفاع موفقیت آمیز از آن، به پایان خواهد رسید.

تبصره: دانشجو می‌تواند با موافقت استاد راهنما، زمان ارزیابی شفاهی جامع (دفاع از پیشنهاد پژوهشی) را حداکثر تا نیم سال ششم تحصیلی به تعویق اندازد. در این صورت دانشجو موظف است درس ارزیابی شفاهی جامع را تا نیم‌سال ششم، اخذ نماید.

ماده ۲۳: طرح پیشنهاد پژوهشی، شامل اهداف و روش‌های پژوهشی متناسب با موضوع، جنبه‌های نوآوری و مراجع، باید توسط دانشجو تدوین شود و بصورت مکتوب پس از تأیید استاد راهنما، جهت اخذ مجوز دفاع، به مدیر گروه ارائه گردد.

ماده ۲۴: هیأت داوران شامل استادان راهنما، مشاور و سه نفر عضو هیأت علمی است که حداقل یکی از آن‌ها از اعضای هیأت علمی خارج از دانشگاه الزهراء (س) است که توسط استاد راهنما پیشنهاد و در شورای گروه آموزشی به تصویب می‌رسد. داوران از اعضای هیأت علمی متخصص در زمینه مربوط با درجه حداقل استادیاری انتخاب می‌شوند.

تبصره: جلسه دفاع از طرح پیشنهادی به ریاست استاد راهنمای اول و با حضور دست‌کم ۲ داور از ۳ داور تعیین شده و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسمیت می‌یابد. حضور حداقل یک داور خارج از گروه آموزشی الزامی است.

ماده ۲۵: موضوع برگزاری جلسه دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی و نام اعضای هیأت داوران پیشنهادی استاد راهنما، پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، در شورای

تحصیلات تکمیلی دانشکده طرح و پس از تأیید، جهت اخذ مجوز دفاع به دفتر مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌شود.

تبصره ۱: دانشکده موظف است دست‌کم دو هفته پیش از برگزاری دفاع از طرح، کاربرگ درخواست دفاع یاد شده را همراه طرح پیشنهادی به دفتر مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ضمن معرفی نماینده (ناظر) تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مجوز برگزاری جلسه دفاع را صادر و به دانشکده اعلام می‌نماید.

تبصره ۲: نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی، ناظر بر حسن اجرای جلسه‌ی دفاع و ارائه گزارش خواهد بود.

ماده ۲۶: نتیجه جلسه ارزیابی شفاهی جامع، به صورت کیفی (قبول / رد) گزارش می‌شود.

ماده ۲۷: ناظر تحصیلات تکمیلی موظف است نتیجه دفاعیه را تا حداکثر یک هفته پس از برگزاری جلسه دفاع به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

ماده ۲۸: موفقیت دانشجو در دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی به منزله تصویب موضوع آن است. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه عنوان مصوب را به صورت کتبی به دانشجو اعلام و رونوشت آن را برای دانشکده و استادان راهنما و مشاور ارسال می‌کند.

ماده ۲۹: دانشجو باید حداکثر تا پایان نیم‌سال ششم تحصیلی از طرح پیشنهاد پژوهشی خود با موفقیت دفاع کرده باشد. در صورتی که دانشجو نتواند در مهلت مقرر از طرح پیشنهاد پژوهشی خود دفاع کند از ادامه تحصیل محروم می‌شود و با درخواست کتبی می‌تواند گواهی مبنی بر گذراندن دوره آموزشی دریافت نماید.

فصل هفتم

مرحله پژوهشی و تدوین رساله

ماده ۳۰: ثبت نام دانشجو برای رساله دکتری، پس از قبولی در ارزیابی کتبی و شفاهی جامع و تصویب موضوع رساله، صورت می پذیرد (مفاد ماده ۱۶ آئین نامه).

تبصره: دانشجو موظف است در مرحله پژوهشی، واحد رساله را در هر نیم سال تحصیلی اخذ نماید.

ماده ۳۱: تمام فعالیت‌های پژوهشی دانشجو، در مرحله پژوهشی و تدوین رساله، باید با هدایت و نظارت استاد یا استادان راهنما صورت گیرد. دانشجو موظف است پایان هر نیم سال، کاربرگ گزارش پیشرفت کار خود را به تأیید استاد (یا استادان) راهنما و کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی برساند. این کاربرگ برای درج در پرونده دانشجو و انجام مراحل اداری ثبت نام در نیم سال‌های بعدی به کارشناس تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می گردد.

ماده ۳۲: دانشجو پس از تدوین رساله، تأیید کیفیت و صحت مطالب آن از نظر علمی و ویرایشی توسط استاد/استادان راهنما و چاپ حداقل یک مقاله علمی-پژوهشی مستخرج از رساله خود، مجاز است در حضور هیأت داوران از رساله خود دفاع کند (مفاد ماده ۱۹ آئین نامه).

تبصره ۱: در ترتیب نام نویسندگان مقاله مستخرج از رساله، باید نام دانشجو اول، نام استادان راهنما و سایر همکاران بعد از نام دانشجو به ترتیبی که استاد راهنمای اول صلاح می داند، ذکر شوند.

تبصره ۲: در مقاله‌های چاپ شده نام دانشجو و استاد راهنمای اول باید با نام دانشگاه الزهرا همراه شده باشد.

تبصره ۳: حداقل شش ماه بعد از تصویب پیشنهاد پژوهشی، دانشجو می تواند با رعایت ماده ۷، از رساله خود دفاع کند.

ماده ۳۳: دانشجو پس از تدوین رساله، باید کاربرگ‌های درخواست صدور مجوز دفاع را با هماهنگی استاد راهنما تکمیل نماید و همراه با رساله و حداقل یک مقاله مستخرج از آن را (با رعایت تبصره ۱ ماده‌ی ۳۲) به مدیر گروه ارائه دهد تا پس از طرح و تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، به دانشکده ارسال شود.

ماده ۳۴: دانشکده موظف است حداقل یک ماه پیش از برگزاری دفاع از رساله‌ی دانشجو، کاربرگ درخواست دفاع یادشده را همراه با رساله و مقاله‌های مستخرج از آن (با رعایت ماده‌ی ۳۲) به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه پس از کسب مجوز از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، ضمن معرفی نماینده (ناظر) تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مجوز برگزاری جلسه دفاع از رساله دکتری را صادر و به دانشکده اعلام می‌نماید.

ماده ۳۵: هیأت داوران متشکل از استادان راهنما، مشاور و ۳ نفر عضو هیأت علمی با مرتبه حداقل استادیاری، به عنوان داور، است که یک عضو از داخل و دو عضو نیز از متخصصین خارج از گروه آموزشی، با پیشنهاد استاد راهنما انتخاب و با تصویب گروه تعیین می‌شوند (مفاد ماده ۱۹ آئین نامه).

تبصره ۱: جلسه دفاع به ریاست استاد راهنمای اول و با حضور دیگر استادان راهنما یا مشاور و حداقل ۲ داور از ۳ داور تعیین شده و ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسمیت می‌یابد. حضور داور خارجی با مرتبه حداقل استادیاری الزامی است.

تبصره ۲: دانشجو موظف است برای انجام مراحل اداری برگزاری جلسه دفاع از رساله، دو ماه پیش از زمان پیشنهادی دفاع و یا پایان مهلت تحصیلی، رساله خود را که به تأیید استاد راهنما رسیده است، به گروه آموزشی تحویل دهد.

ماده ۳۶: نمره رساله در میانگین کل کارنامه دانشجو محاسبه نمی‌شود ارزشیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش رساله به شرح زیر انجام می‌شود (مفاد ماده ۲۰ آئین نامه).

(الف) قبول با درجه‌ی عالی (نمره ۲۰-۱۹)، بسیار خوب (۱۸-۱۸/۹۹)، خوب (۱۷/۹۹-۱۶)

(ب) مردود (نمره کمتر از ۱۶)

تبصره ۱: چنانچه ارزشیابی رساله دانشجوی "مردود" اعلام شود، با تأیید هیأت داوران، حداکثر یک نیم‌سال در سقف مدت مجاز تحصیل، به دانشجوی اجازه داده می‌شود تا دوباره پس از ثبت‌نام در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲: به دانشجویی که نتواند در فرصت تعیین شده از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می‌شود.

ماده ۳۷: تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی در ارزشیابی رساله است (ماده ۲۱ آئین نامه).

فصل هشتم

سایر مقررات

ماده ۳۸: تغییر رشته و انتقال دانشجوی دوره دکتری در دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها، اعم از دولتی یا غیر دولتی، ممنوع است (ماده ۶ آئین نامه).

ماده ۳۹: چنانچه دانشجوی حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع برای دانشگاه اثبات شود، مطابق قوانین و آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب اقدام خواهد شد (ماده ۲۲ آئین نامه).

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمی دانشجوی پس از اتمام و دفاع از رساله، منجر به ابطال مدرک تحصیلی وی خواهد شد.

ماده ۴۰: در صورتی که دانشجوی بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل‌پیش‌بینی، در مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجوی، کمیسیون بررسی موارد خاص با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجوی را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیت‌های علمی دانشجوی، در مورد مدت و نحوه ادامه‌ی تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری قطعی خواهد کرد.

ماده ۴۱: دانشجوی می‌تواند در طول مدت مجاز خود حداکثر یک نیم‌سال تحصیلی، با کسب موافقت دانشگاه، از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات استفاده کند.

ماده ۴۲: دانشجو می‌تواند در مرحله پژوهشی و تدوین رساله، با عنوان فرصت تحقیقاتی برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی در مدت مجاز تحصیل، به یکی از مؤسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند (مفاد ماده ۱۸ آئین نامه).

این شیوه نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۴۲ ماده و ۴۲ تبصره در تاریخ ۹۵/۱۰/۱۴ به تصویب نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده و برای دانشجویان سال تحصیلی ۹۵-۹۶ به بعد، لازم‌الاجرا خواهد بود.

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه